Põlva valla Rosma metsa kogukonnaala metsatööde plaani arutelu kokkuvõte

Kohtumise aeg ja koht: 27. oktoobril 2026, algusega kell 17.00, Rosma küla, Rosma kalmistu tee.

Osalesid: RMK kaasamistiimi juht Risto Sepp, RMK varumisjuht Rein Kivioja, RMK külastuskorraldusosakonna piirkonnajuht Tarmo Denks, RMK metsakasvatusjuht Indrek Karolin, Põlva Vallavalitsuse keskkonnaspetsialist Kärt Kolpakov ja 5 kohaliku kogukonna esindajat.

Koosoleku eesmärk: tutvustada Rosma metsa kogukonnaala metsatööde plaani kavandit, arutada kohaliku kogukonna, Põlva Vallavalitsuse, MTÜ Roheline Pärnumaa esindaja Riina Georgi ja Päästame Eesti Metsad MTÜ esindaja Farištamo Elleri ettepanekuid ning täpsustada kavandatavate tööde tingimusi.

RMK koostas Rosma metsa kogukonnaala metsatööde plaani kavandi aastateks 2026–2035. Kavandamisel arvestati metsa vanuselist ja puuliigilist koosseisu, sanitaarset seisundit, kasvutingimusi, reljeefi, külastustaristut, looduskaitse- ja pärandkultuuriväärtusi ning kogukonna ja kohaliku omavalitsuse ettepanekuid. Plaani koostamise käigus toimus 5. augustil 2026 kohtumine RMK, Põlva Vallavalitsuse ja kohaliku kogukonna esindajatega.

5. augustil 2026 Peri raamatukogus toimunud kohtumisel tutvustati Põlva valla kogukonnaalade tervikkava ja Rosma metsa kogukonnaala metsatööde plaani koostamise põhimõtteid. Enne kohtumist küsimustiku kaudu esitatud soove ja ootusi käsitleti arutelul.

Kogukond tõi esile, et metsatööde kavandamisel tuleb arvestada RMK matkatee kõrval Serviti spordiraja, metsasihtide ning kogu ligikaudu 6 km pikkuse rajaringi kasutusega. Metsa väärtustati seene- ja marjametsana, vabaõhuspordi paigana ning rahuliku looduskeskkonnana.

Ettepanekutena sooviti hoida raielangid võimalikult väikesed, vältida lageraiet radade vahetus läheduses, kujundada langid maastikku sobituvalt ja üldjuhul mitte üle ühe hektari ning jätta radade äärde piisavad puhverribad. Samuti paluti senisest enam arvestada tuuleolude, tormikahjustuste, ohtlike puude ja rekreatiivse väärtuse säilimisega.

Rosma ristimetsa puhul juhiti tähelepanu sellele, et tegemist on riikliku kaitse all oleva ajaloolise ja loodusliku pühapaigaga (registri nr 31014). Metsatööde kavandamisel tuleb järgida muinsuskaitseseadusest tulenevaid piiranguid ja loa taotlemise nõudeid.

Spordiklubi Serviti ja kogukonna esindajad pidid esitama RMK-le raja kulgemise kaardi ja taotluse, et avalikus kasutuses olev rada saaks RMK kaardile kanda. Lisaks tehti ettepanek kujundada Rosma kooli ja lasteaia jaoks terviserada.

RMK selgitas, et Peri oja ja Rosma–Tiike–Leevi tee vahelisel tormikahjustusega alal kavandatakse metsatöid pärast uue tee valmimist ning Rosma kalmistu ümbruses tehakse vajaduse korral hooldusraieid. Tagarosma tee on kavandatud Tsäko kinnistule (katastritunnus 61903:003:0674) ja tee valmimine on kavandatud hiljemalt 1. septembriks 2028.

Kohtumisel lepiti kokku, et RMK koostab ettepanekute ja metsa seisundi põhjal metsatööde plaani kavandi ning järgmine arutelu korraldatakse metsas.

Metsatööde plaani kavand

Rosma metsa kogukonnaala asub Rosma, Meemaste ja Peri külades ning piirneb Rosma kalmistu, Võru–Põlva maantee ja Rosma–Tiike–Leevi teega. Ala pindala on 85,6 hektarit, millest üle 64 hektari on majandatav metsamaa. Alal asuvad Peri lõkkekoht, RMK matkatee Peraküla–Aegviidu–Ähijärve haru, Rosma ristimets, vääriselupaik ja kinnismälestisena linnus.

Metsamaa jaotus: majandatav mets 65%, mittemetsamaa 20%, rangelt kaitstav mets 13% ning RMK otsusega mittemajandatav mets 3%. Metsadest on 44% küpsed, 46% keskealised ja 10% noored. Valdavaks peapuuliigiks on mänd.

Kavandi järgi on kümne aasta jooksul planeeritud harvendusraiet 2,8 hektaril, lageraiet 7,3 hektaril (sellest 2,3 hektaril on mets tormiga oluliselt kahjustatud) ja sanitaarraiet 7,6 hektaril, kokku 17,7 hektaril. Noortes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt vajadusele. Erakorralistest töödest, sealhulgas tormi- ja muudest olulistest metsakahjustustest ning ohtlike puude raiest, teavitab RMK kohalikku omavalitsust ja vajaduse korral kogukonda eraldi.

MTÜ Roheline Pärnumaa ettepanekud ja RMK vastused

1. Kas Põlva valla üldplaneering ja kogukonnaala staatus välistavad Rosma metsas uuendusraied ning eeldavad metsa puutumatuna säilitamist?

RMK vastus: Põlva valla üldplaneering määratleb Rosma metsa kõrgendatud avaliku huviga metsana, kuid ei sätesta kogukonnaalal üldist uuendusraiete keeldu. Üldplaneeringu järgi koostatakse alale koostöös kohaliku omavalitsuse ja kogukonnaga pikaajaline metsamajandamise kava, arvestatakse ettepanekutega, säilitatakse erivanuseliste puistute kogum ning uuendusraied kooskõlastatakse omavalitsusega kava koostamise käigus.

2. Kas Rosma kogukonnaala jäetakse RMK arvestuslangi arvutusest välja ja kas see tähendab, et alal ei tohi puitu varuda?

RMK vastus: Kogukonnaalad ei osale RMK arvestuslangi arvutuses. See ei tähenda automaatselt metsa majandamisest või uuendusraietest loobumist. Rosma alal määratakse tööde vajadus, ulatus ja tingimused eraldi metsatööde plaaniga, arvestades puistu seisundit, uuenemisvajadust, ala puhke- ja maastikuväärtusi, pärandkultuuri ning kogukonna ja omavalitsuse ettepanekuid.

3. Kas Rosma, Meemaste ja Peri metsades tuleb lageraietest täielikult loobuda ning kasutada üksnes valikraiet või püsimetsandust?

RMK vastus: RMK ei välista valikraie ega teiste püsimetsanduslike võtete kasutamist sobivates puistutes, kuid raieviis valitakse puistu liigilise koosseisu, vanuse, tervisliku seisundi, kasvukoha ja uuenemisvõime alusel. Valikraie ei sobi automaatselt igale puistule ega taga kõigis kasvukohtades elujõulist uuenemist. Rosma kavandis on lageraied koondatud kindlatele eraldistele, kus mets on tormist kahjustatud.

4. Kuidas kaitstakse Rosma ristimetsa, linnust ja teisi pärandkultuuriväärtusi?

RMK vastus: Rosma ristimets ja linnus on plaani koostamisel käsitletavad oluliste pärandkultuuri- ja kultuuriväärtustena. Nende alade lähedale korralisi raieid ei ole planeeritud.

5. Kuidas arvestatakse kaitsealuste liikide ja pöördumises nimetatud võimalike elupaikadega?

RMK vastus: Enne tööde tegemist kontrollib RMK kavandatud eraldiste kattumist EELISesse kantud kaitstavate liikide leiukohtade, vääriselupaikade ja muude looduskaitseliste piirangutega. Pöördumises nimetatud liikide esinemist ei käsitleta automaatselt kinnitatud

leiuna. Vajaduse korral tehakse paikvaatlus ja kaasatakse asjakohane spetsialist. Uue olulise loodusväärtuse tuvastamisel täpsustatakse leiukoht ja rakendatakse vajalikud kaitsemeetmed enne tööde jätkamist.

6. Kuidas välditakse künklikul ja liivasel maastikul erosiooni ning pinnasekahjustusi?

RMK vastus: Tööde kavandamisel arvestatakse reljeefi, pinnase niiskust ja kandevõimet. Erosiooniohuga nõlvadel kohandatakse tööala ja kokkuveoteede paiknemist maastikuga, välditakse pinnase liigset lõhkumist ning tehakse töid võimaluse korral ajal, mil pinnas kannab. Pärast tööde lõppu kontrollib RMK teede, sihtide, kraavide ja pinnase seisundit ning määrab tuvastatud kahjustustele järeltegevused.

7. Kuidas säilitatakse tervise-, suusa- ja jalutusradade, Peri lõkkekoha ning RMK matkatee puhkeväärtus?

RMK vastus: Külastustaristu läheduses täpsustatakse raieala kuju, nähtavus, tööde ajastus, säilikpuude rühmad ja teeäärsed puhvrid. Tööde ajal tagatakse ohutus ning vajaduse korral piiratakse liikumist ajutiselt. Enne kokkulepitud raiete alustamist teavitab RMK kaasamises osalenud inimesi; erakorralistest töödest teavitatakse kohalikku omavalitsust ja vajaduse korral kogukonda eraldi. Vajaduse korral paigaldatakse täiendavad infotahvlid.

8. Kas säilikpuud ja puhverribad tagavad metsa ökoloogiliste, visuaalsete ja tuulekaitseliste väärtuste säilimise?

RMK vastus: Teeäärsete ribade puhul arvestatakse tormikindluse ja liiklusohutusega. Vajaduse korral kasutatakse suuremat säilikpuude arvu, jäetakse metsaserv raiumata või kujundatakse lank väiksemaks ja ebakorrapärasema servaga.

9. Kuidas arvestatakse marja- ja seenekohtade ning mulla seenestikuga?

RMK vastus: RMK käsitleb korilus- ja puhkeväärtust kogukonnaala olulise kasutusviisina. Neid väärtusi arvestatakse tööde ruumilise paigutuse, ajastuse, säilikpuude, puhverribade ja pinnasekaitse meetmete valikul. Kõigi marja- ja seenekohtade muutumatuna säilimist ei ole võimalik tagada, kuid pinnasekahjustuste vähendamine, alusmetsa ja järelkasvu hoidmine ning tööde hajutamine aitavad mõju leevendada.

10. Kuidas välditakse raiete liigset koondumist ja vanade metsade osakaalu kiiret vähenemist?

RMK vastus: Rosma metsatööde plaan on koostatud kümne aasta vaatega ning tööd on jaotatud raieliikide ja eraldiste kaupa. Kavandatud raiete ajastamisel hinnatakse tööde ruumilist koondumist ja ala erivanuselist struktuuri. Vajaduse korral saab tööde tegemist ajaliselt hajutada, et säilitada kogukonnaalal eri vanuses metsade kogum ning vähendada samaaegset mõju puhke- ja maastikuväärtustele.

11. Kuidas arvestab RMK elurikkuse, kliimakindluse ja süsiniku sidumisega?

RMK vastus: Kliimakindluse suurendamiseks kujundatakse noortes metsades segapuistuid ning hoitakse puistute liigilist ja vanuselist mitmekesisust. Süsiniku seisukohalt arvestatakse nii kasvava metsa ja mulla süsinikuvaru, puistute juurdekasvu kui ka uue metsapõlve kujunemist.

12. Kuidas tagab RMK, et MTÜ Roheline Pärnumaa ja kohaliku kogukonna ettepanekuid hinnatakse sisuliselt?

RMK vastus: Ettepanekud dokumenteeritakse ning nende arvestamist hinnatakse metsatööde plaani koostamisel. Plaanis ja arutelu kokkuvõttes tuuakse välja, milliseid ettepanekuid

arvestati, milliseid osaliselt ning milliseid ei arvestatud koos põhjendusega. Ettepanekute alusel saab täpsustada tööde aega, ruumilist paigutust, langi suurust ja kuju, puhverribasid, säilikpuid, kokkuveoteid ning sobivuse korral raieliiki. Üldist nõuet jätta kogu ala majandamisest välja saab hinnata üksnes koos eraldisepõhiste andmete, piirangute ja metsa seisundiga.

Koosoleku päeval saabunud ettepanekud

27. oktoobril saabus MTÜ-lt Roheline Pärnumaa ettepanek, mis sisaldas ka varem esitatud ettepanekuid, sealhulgas majandamisest loobumist. Lisaks soovitati püsimetsanduses rakendada Sloveenia kogemust. Eesti puhul on küsimus eelkõige selles, millistes kasvukohatüüpides ja milliste puuliikide puhul saab pideva metsakatte meetodeid lageraie alternatiivina tulemuslikult rakendada.

27. oktoobril esitas Päästame Eesti Metsad MTÜ esindaja Farištamo Eller arvamuse, et kogukonnametsadesse ei sobi lagedaks raiumine ega uuendusraievõtted. Kogukonnametsi tuleb majandada püsimetsadena ja neis tuleb hoida kõrgmets pidevalt püsti. Kogukonnametsi on meil metsamaast väga vähe, aga neid on meeletult oluline hoida!

Arutelu tulemus ja edasised tegevused

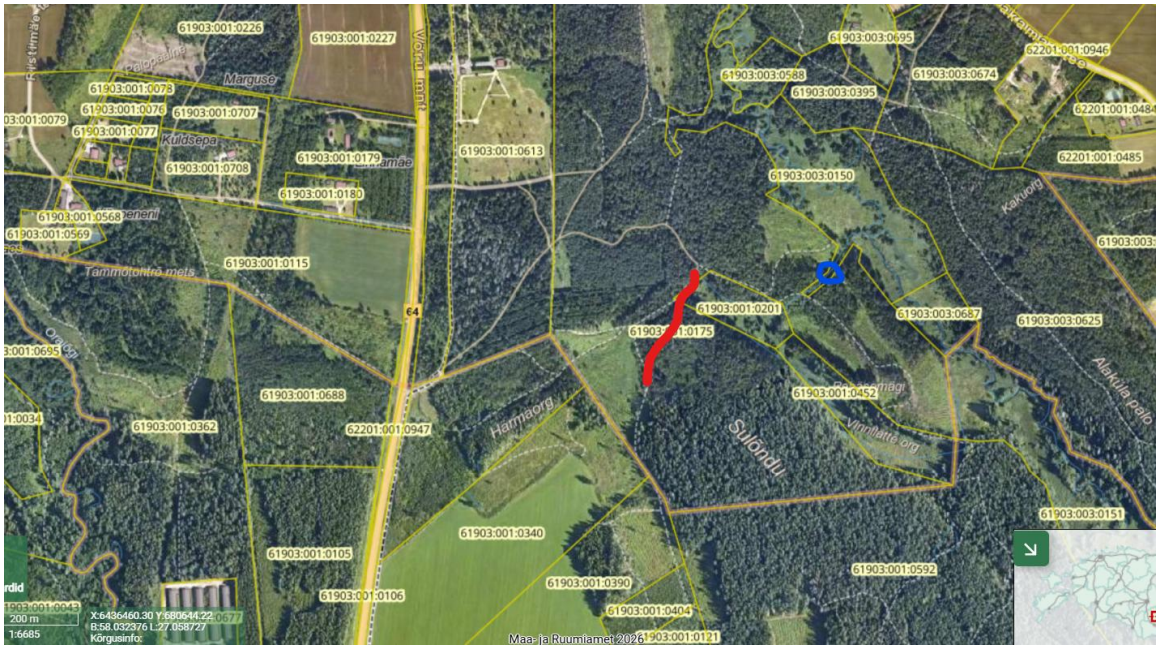
RMK jätkab Rosma metsa kogukonnaala metsatööde plaani täpsustamist esitatud ettepanekute ja eraldisepõhise analüüsi alusel. Kavandatud metsatööd võimaldavad korrastada kahjustatud metsa, toetada uue metsapõlve kujunemist ning hoida metsa elujõulise ja turvalisena. Enne tööde alustamist kontrollitakse looduskaitse-, muinsuskaitse- ja pärandkultuuripiiranguid ning täpsustatakse radade, teede, ristimetsa ja asustuse läheduses rakendatavad leevendusmeetmed.

Võru maantee ja Peri oja vahelisel alal plaanitakse harvendusraiet, mida läbib kogukonnaga kokku lepitud matkarada. Kohalolijate sõnul ei sega töö tegemine raja kasutamist, kui raiest eelnevalt teavitatakse.

Peri oja ja Rosma–Tiike–Leevi tee vahelisel alal on mets saanud tormikahjustusi. Kahjustatud ala korrastamiseks ja metsa uuendamiseks on sinna kavandatud sanitaar- ja lageraie. Raied saab teha pärast uue tee valmimist.

Kokkuleppe kohaselt saatis kogukonna liige info aastaid korrastamata metsatee (punane) ja metsavahi kraavi (sinine) kohta, kuhu jäeti raiejäätmeid.

29.10. käis varumisjuht Rein Kivioja koos kogukonna liikmega metsas varasematel aastatel tekkinud probleemseid kohti tuvastamas. Esialgu jätkutegevusi ei kavandata.

Koosolekul jäi üldiselt kõlama toetus esitatud plaaniga jätkamisele. Raietele vastuseisu ei väljendatud ning arutelu kinnitas, et kavandatud metsatöödega saab jätkata, arvestades kokkulepitud teavitamist ja leevendusmeetmeid.

Enne kokkulepitud raietega alustamist teavitab RMK e-posti teel kaasamises osalenud inimesi, organisatsioone (MTÜ) ja Põlva Vallavalitsust. Erakorralistest ja ettenägematutest töödest teavitatakse kohalikku omavalitsust ning vajaduse korral kogukonda eraldi.

Risto Sepp
RMK kaasamistiimi juht